

ELAN

naša SMUČINA

LETNIK 16

ŠTEVILKA 6

15. JUNIJ 1977

Tam kjer tulpinai cveto — v lepi tovarni ...

Prvo četrtletje 1977 — zadovoljivo

Izreden porast proizvodnje, nekoliko slabša prodaja in pomanjkanje finančnih sredstev — so značilnosti prvih treh mesecev letošnjega leta.

Nedavno objavljeni podatki Zveznega zavoda za statistiko o indeksih fizičnega obsega industrijske proizvodnje za april 1977 kažejo, da se visoka rast proizvodnje v prvih treh mesecih letošnjega leta nadaljuje tudi v aprilu, še več, rast je celo nekoliko hitrejša in izkazuje povečanje 11% napram letu 1976 ob istem času. Nikakor pa v SFRJ ne moremo biti zadovoljni z letošnjimi gibanji na področju uvoz—izvoz, na tem področju ne moremo dati zadovoljivih ocen. Uvoz je porastel za 36%, izvoz pa za 12%.

Ocena, ki jo je dal Zvezni zavod za statistiko za področje cele Jugoslavije v precejšnji meri velja tudi za ELAN. Zaradi jasnosti in vpogleda v celoto, moramo v Elanovem primeru ocejevanja poslovanja upoštevati sezonski značaj proizvodnje kot prodaje. Samo in šele takšno gledanje in opazovanje nam more dati dokaj pravilne zaključke o uspešnosti in neuspešnosti nekega obračunskega obdobja.

Predem preidem na številčni prikaz poslovanja v prvem četrtletju letošnjega leta, moram zapisati, da je značilnost tega obračuna predvsem tudi v naslednjem:

Obračun je sestavljen in izkazan po temeljnih organizacijah združenega dela in za delovno organizacijo kot celoto tako, kakor si zamisljamo bodočo organizacijo t.j. novo samoupravno ureditev naše tovarne.

KAKO SE JE GIBALA PROIZVODNJA:

Fizični obseg proizvodnje SMUČI izkazuje napram letu 1976 indeks 115,6, COLNI 168,1, SANKE 422,7 in LESTVE 69,6. Vrednostni pokazatelji pa dajejo naslednje indekse:

Proizvodnja skupaj 138,9, smuči 163,5, vodni šport 130,7, telovadno orodje 70,0, reševalne naprave 149,2.

GIBANJE PRODAJE:

Celotna prodaja je napram preteklemu letu v istem času za 17% višja, prodaja doma za 15,7%, v tujino pa za 17,1%. Izvoz vrednoten v dolarjih je višji za 3,3%.

Ob tem gibanju proizvodnje in prodaje se je število zaposlenih povečalo za 1,4%, vse evidentirane ure izkazujejo indeks 102,2, nadurno delo 92,1 in odsotnost z dela pa 89,4%.

OSEBNI DOHODKI:

To področje opazovanja je v letošnjem letu izredno zadovoljivo, gledano z osebostnega zornega kota, ko pa primerjam podatke o proizvodnosti, moram zapisati, da bo ohranitev tega nivoja in takšne rasti osebnih dohodkov potrebno vložiti še mnogo več truda in naporov.

Dosežena poprečja po temeljnih organizacijah:

- TOZD smučarja 4.368,00 din,
- TOZD tel. orodje 4.775,00 din,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Odkritje spominskih obeležij v Dragi

V okviru jubilejev naše revolucije v letu 1977, je bilo organizirano na Dan mladosti odkritje spominskih obeležij iz NOB v Dragi.

Organizacijski odbor štaba Kokrškega odreda, je skupno z ZB Begunje in Zirovnice istočasno pripravil dva tabora, odkritje obeležij v Završnici in v Dragi. Vsi člani ZB Elan in predstavniki podjetja smo se udeležili te svečanosti v Dragi, kjer se je ob lepem sončnem vremenu zbralo nekaj sto obiskovalcev. Med njimi so bili preživeli borci Kokrškega odreda, interniranci, člani ZB okoliških naselij, predstavniki sosednjih podjetij in družbenopolitičnih organizacij. Največ je bilo seveda mladine, kateri so ta obeležja iz NOB predvsem namenjena. Tako se je proslave udeležilo:

- 50 učencev osnovne šole iz Begunj
- 70 učencev osemletke iz Radovljice
- 50 učencev lesne industrijske šole iz Skofje Loke
- 50 učencev iz gimnazije »Poljane« iz Ljubljane
- 70 učencev posebne šole iz Radovljice.

Zbor udeležencev je bil pri žagi v Dragi, prav tam, kjer je bil ustanovljen med vojno Kokrški odred,

(Nadaljevanje na 3. strani)

Jože Cvenkelj je otvoril proslavo

UREDNIŠKI ODBOR: ing. Zaje Bojan, Janša Stanislav, Bulovec Franc, Kolman Franc, Knafelj Slavko, Brajnik Vane — ODGOVORNI UREDNIK: Knafelj Slavko — Izhaja mesečno — Za člane kolektiva brezplačno — Tiska Gorenjski tisk, Kranj

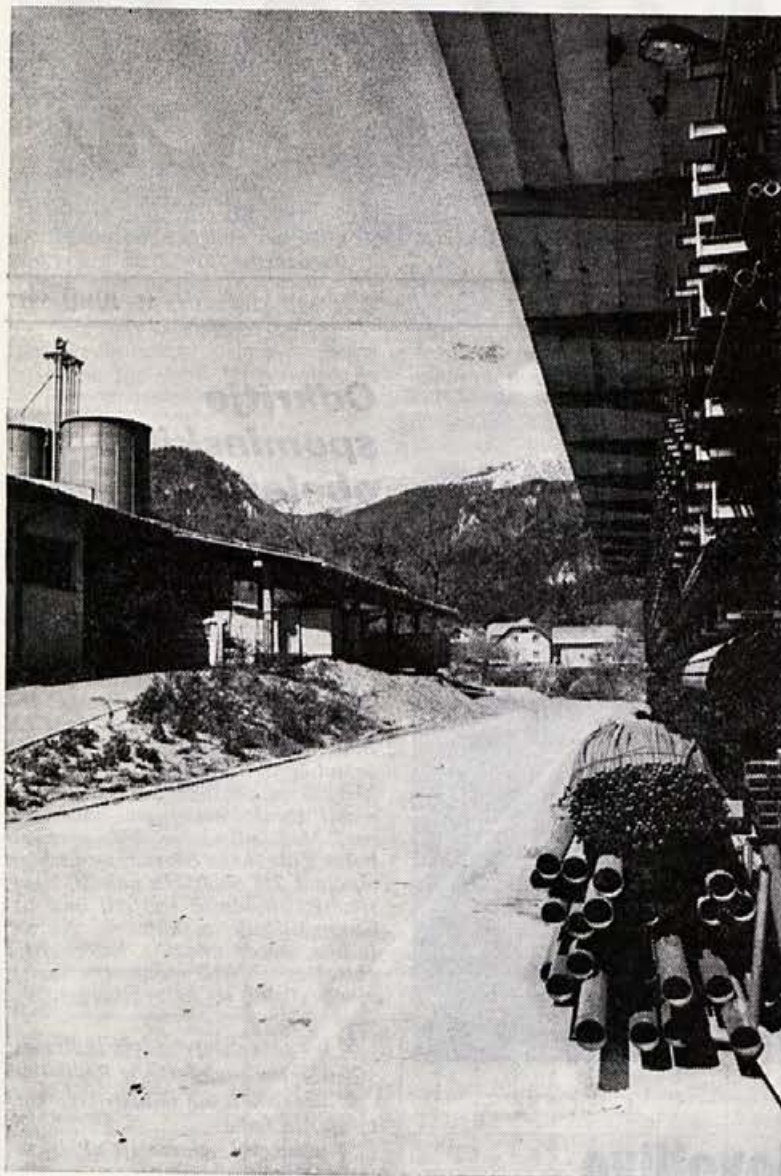
Prvo četrtletje 1977 — zadovoljivo

(Nadaljevanje s 1. strani)

- TOZD plastika 5.232,00 din,
 - TOZD trgovina 4.815,00 din,
 - TOZD inštitut 6.166,00 din,
 - TOZD spremljajočih dejavnosti 4.835,00 din,
 - skupne službe 5.457,00 din,
 - za celo podjetje 4.979,00 din,
- nas vse, kjerkoli se nahajamo zave-

- delovna organizacija kot celota 34,7 %,
- temeljna organizacija smuč 38,6 %,
- temeljna organizacija telovadnega orodja 27,9 %,
- temeljna organizacija plastika 41,4 %.

Naš pregled poslovanja ne bi bil popoln, če na kratko ne preletimo

Skrbno vskladiščenje surovin

zujejo, da postorimo in vložimo maksimalne napore za še večjo rast proizvodnje in uspešno prodajo.

Naj zaplšem tudi to, da nam ugotovljeni rezultati poslovanja v prvem četrtletju letošnjega leta, skladno s samoupravnim sporazumom o delitvi osebnih dohodkov v panogi lesarstva, dovoljujejo dosedaj obračunane in izplačane osebne dohodke.

GOSPODARSKI NACRT ZA LETO 1977 IN GIBANJA V CASU OD I.—III.

Celotni dohodek je napram letnemu načrtu dosežen s 14,63 % izvoz s 4,85 %, proizvodnja napram načrtu za leto 1977 pa je dosežena takole:

- delovna organizacija kot celota 24,66 %,
 - temeljna organizacija smuč 27,64 %,
 - temeljna organizacija telovadnega orodja 20,45 %,
 - temeljna organizacija plastika 27,66 %,
- naj k temu dodam še gibanja v mesecu aprilu, ko smo napram gospodarskem načrtu dosegli v proizvodnji:

tudi financiranja. Tudi na tem področju je nekaj novosti v letošnjem letu, z namenom približati delo temeljnim organizacijam združenega dela in delati zanje. V ta namen je bil bivši finančni sektor razdeljen na dva oddelka: v računovodski in finančni, no, in ta slednji skrbi za plasiranje in zbiranje sredstev za potrebe in v imenu temeljnih organizacij združenega dela, je torej banka v malem.

Ce smo zapisali, da imamo dva ločena oddelka, moramo takoj dodati, da sta tesno povezana, dogajanja v računovodski sferi vplivajo na stanje in problematiko v finančni operativni. Večja proizvodnja in nanjo stimulirani osebni dohodki, slabša prodaja (SEZONSKI ZNACAJ), vse to je v preteklih mesecih povzročalo nemalo skrbi, da smo ohranili likvidnost in spoštovanje predpisov o sprotnem plačevanju obveznosti do upnikov za izdobljene surovine in izvršene storitve.

Ob dospelosti smo poravnali vse obveznosti za najete kredite. Za vlaganja v investicije smo porabili v letošnjem letu že 5.003.459,70 din, te dni zagotavljamo sredstva za novo

kotlarno in razvodno omrežje v tovarni in nove poslovne prostore predstavništva in trgovine v Beogradu.

Lahko torej zaključimo, da je finančna situacija dobra, čeprav nekoliko slabša od lanske, vzrok je na dlani: lani smo rabili in trošili sredstva, prodajali proizvode iz preteklih let, letos živimo, trošimo in prodajamo to, kar letos ustvarimo: proizvedemo in prodamo!

ZAKLJUČEK

Naš zaključek o poslovanju v prvem četrtletju 1977 naj ne bo toliko pogled nazaj, bolje je pogledati naprej. Pred seboj imamo še celo leto. Temelj, na katerem gradimo, ima zdrave vire, zato naša prihodnja prizadevnost in skrb ne more ostati brez učinka.

Pričujočega sestavka ne morem zaključiti, brez, da omenim še dvoje področij, nad katerimi moramo v mesecih, ki nam še ostanejo do konca leta, neprestano bdeti:

- stroški,
- zaloge surovin in izdelkov.

Eno in drugo je v najtesnejši zvezi, naš cilj mora biti, gospodarno trošenje surovin in storitev in ne nazadnje tudi pravilno spremljanje njihovega nastajanja, če bomo tako ravnali s stroški v vsej njihovi razsežnosti vplivanja, lahko v daljni prihodnosti, kar mora biti naš cilj, uspemo svoje zaloge vrednotiti izključno po substanci t.j. izdelavnem materialu, kar bi še bolj utrdilo našo ekonomsko moč in dalo jasn pogled v prihodnost.

Pavel KODER

Ocene gospodarskih gibanj — osnova akcij komunistov

Aktiv komunistov delavcev — neposrednih proizvajalcev pri občinski konferenci ZK Radovljica je na 12. zasedanju ocenil gospodarska gibanja v občini na podlagi zaključnih računov delovnih organizacij za 1976. leto. Za presojo so jim bili na voljo tudi sklepni podatki s katerimi so postregli občinski analitiki iz katerih je razvidno, da so bile stopnje rasti radovljiškega gospodarstva celo ugodnejše od regijske in republiških. To naj bi bil že dokaz, da rezultati niso bili slabi, zlasti še, če se upošteva podatek, da se je lani v primerjavi z letom 1975, celotni dohodek in družbeni proizvod povečal za 17 % ob istem številu zaposlenih. Lanska zunanjetrgovinska menjava je narasla kar za 30 %, za prav toliko odstotkov pa se je zmanjšal tudi uvoz. Kljub, na prvi pogled izredno dobrim rezultatom, pa komunisti delavci niso imeli razloga za pretirano samozadovoljstvo. To so tudi jasno in nedvoumno povedali v razpravi, ko so podrobno razčlenili tudi temne plati lanskoletnega gospodarjenja.

V radovljiški občini je poslovno leto zaključilo z nepokritimi izgubami nekaj delovnih organizacij predvsem s področja gostinstva, turizma in prometa.

Razen tega so nanizali vrsto zaskrbljujočih ugotovitev tudi iz lastnih tozdov in ozdov, ki bi utegnile imeti neprijetne posledice letos, če se odločno ne bi spoprijeli z njimi in jih čimprej odpravili.

V delitvi družbenega proizvoda se je zmanjšal delež sredstev, ki je ostal radovljiškim podjetjem za 2 odst., hkrati ko je skupna in osebna poraba prerasla resolucijska načela kar za 20 %. Gre predvsem za močno povečano porabo v nekaterih SIS družbenih dejavnosti, o čemer je bilo govora tudi na zboru združenega dela občinske skupščine, ko so delegati kritizirali ne dovolj utemeljeno skokovito naraščanje porabe sredstev zlasti regijskih in republiških SIS. Povrh tega pada v oči, lani izredno skromno načrtovanje investicij. Te so bile realizirane le 70 %, so ugotovili na aktivu. Posledice se že vidijo v nezavidljivem 4 % zmanjšanem produktu na zaposlenega v gorenjskem poprečju, večji stopnji iztrošenosti opreme in strojev ter v podpoprečni tehnični opremi dela. Vse to pa že krepko zavira normalno rast proizvodnje in slabji njeno akumulativnost.

Čudna in nasprotujoča je tudi ugotovitev, da je navzlic ugodni izobrazbeni strukturi prebivalstva v radovljiški občini, kvalifikacijska sestava zaposlenih podpoprečna v regijskem kot v slovenskem merilu. Komunisti delavci vidijo vzro-

ke za takšne anomalije predvsem v že omenjeni prešibki investicijski dejavnosti zaradi katere ni dovolj primernih delovnih mest. Če k temu dodamo še neskladno politiko nagrajevanja, ki močno diši po uravnalovki, je jasno zakaj šolani kadri odhajajo izven občine.

Aktiv vseh izhod samo v prizadevanjih sede delovnih kolektivov in njihovih samoupravnih organov, predvsem pa v podvojenih naporih samih komunistov v teh kolektivih. To je nakazal v svojem programu, ki naj bi odražal siceršnjo prizadevanja delovnih organizacij, ki so že zelo resno pristopile k razreševanju proizvodne in druge problematike gospodarjenja.

Letos v občini načrtujejo kar 200 odstotni porast investicijskih naložb. Počasemu in obotavljajočemu povezovanju in združevanju v tekstilni industriji, trgovini, gostinstvu in turizmu bodo naredili konec. Prve pobude o združevanju se že uresničujejo.

Aktiv je svoja stališča strnil v enotni zahtevi, da se vse sile združijo v letošnjem letu predvsem v prodornejšo proizvodno — prodajno politiko, v spodbudnejše nagrajevanje, pogumnejše načrtovanje investicij z občutno večjim naslanjanjem na bančna sredstva, na ustrežnejšo razvrstitev prednostnih nalog gospodarstva, ki izvažata in v hitrejši in širše medsebojno združevanje.

Te zahteve, v stvari akcijski program komunistov v združenem delu, bodo osnova nadaljnjih akcij o katerih bodo spregovorili tudi v vseh osnovnih organizacijah ZK.

Delo na otroških zviralih je naporno

Odkritje spominskih obeležij v Dragi

(Nadaljevanje s 1. strani)

v neposredni bližini grobišča talcev. Razpokoženje je bilo slovesno, znanci so si po dolgih letih stiskali roke, marsikakršne prsi bivšega borca so pokrivalo medalje, šolarji, pionirji in pionirke so popestrile sliko s titovkami in rdečimi rutami. Zastav je bilo kakor morje in sinje nebo brez oblaka je dajalo proslavi najlepši okvir. Nekdo od udeležencev je vzkliknil:

»LEP DAN — DOBRI LJUDJE — LEPA MISEL!«

S temi besedami je povedal vse.

Svečanost je začel predsednik organizacijskega odbora tov. Jože Cvenkelj, bivši bорец in komandir gorenjskega odreda. Pozdravil je soborce in udeležence in mladino, posebno pa častne goste:

— Dr. Debevc Radota, partizanskega zdravnika, rez. majorja,

— Francko Pacek, bolniško sestro partizanske bolnice

— »Tetko«, Senk Katarino,

— Najtežjega bolnika partizanske bolnice, borca Franca Mlakarja

— Prezelj Staneta, polkovnika, komandanta Kokrškega odreda

— Janeza Jermana, rezervnega polkovnika, pomočnika komisarja Kokrškega odreda in druge.

Obeležil je program proslave, ki je zajemala:

— Odkritje spominske plošče v bivši bolnici B-777 v Vratih,

— Odkritje plošče na mestu štaba Kokrškega odreda na Zeleni trati.

Nato je predal besedo tovarišu Janezu Jermanu. Le-ta je obeležil proslavo v sklopu proslavljanja 40 letnice ustanovitve KPS, 40-letnico prihoda maršala Tita na vodstvo KPJ in njegovo 85-letnico. Orisal je tudi zgodovino Kokrškega odreda, ki je bil ustanovljen že leta 1942 na Kališah pri Križah in bil tam od Nemcev še istega leta razbit. Ponovno pa je bil ustanovljen 27. marca 1944 na mestu proslave pri žagi v Dragi. Med temi leti pa je tu deloval Gorenjski odred, ki je imel 3 bataljone. Ta odred je imel široko področje operacij na Gorenjskem. V svojem sestavu je imel tudi obveščevalne centre in vode. Na tem področju je uspešno deloval do konca vojne in je tudi osvobodil Begunje in nekaj sto zapornikov, k iso bili zapisani smrti. Sodeloval je tudi pri osvobajanju Koroške in se srečal z Britanci v Celovcu.

Na koncu so iz tega mesta poslali pozdravno brzojavko maršalu Titu in CK KPS.

Učenci osnovne šole iz Begunj — pionirji in pionirke so s kulturnim programom popestrili svečanost,

vsi navzoči pa so z enominutnim molkom počastili padle tovariše. V večjih skupinah so na grobišča talcev ponesli vence. Nekdanji bорец

gorenjskega odreda Tonček Triplat je kot nekdanj, to pot pred mikrofonom odigral nekaj partizanskih pesmi: »Bratje le k soncu svobode«, »Nabrusimo kose« in druge. S tem je bila otvoritvena proslava zaključena, navzoči pa so se peš ali z avtomobili napotili v nekaj kilometrov oddaljeno bolnico B-777 v Vrata, po lepo izpeljani novi gozdni cesti.

PROSLAVA V VRATIH

Prostor nekdanje partizanske bolnišnice B-777 je bil lepo obeležen. Ob temeljih bivše barake so bila položena bruna in ob robu je bila vzdana spominska plošča.

Nova gozdna cesta tik nad njo omogoča lep pogled nanjo, kot v areno. Zdaj je tako zelo vidna, takrat pa je bila skrita v gostem smrečju in nikdar je niso odkrili. Zato so seveda skrbeli partizani. Prestavljali so cele smreke in smrečice, da so zbrisali sledi steza, ki so peljale vanjo. Vsakega bolnika so prinesli v bolnico z zavezanimi očmi. Tako jo je bilo moč ohraniti neopazno.

Na slovesnosti je spregovoril partizanski zdravnik dr. Debevc. Povedal je, da je prišel v bolnico kot zdravnik jeseni leta 1944, kjer je zdravil ranjence do konca vojne. Imen bolnikov ni poznal, niti ni vedel povedati koliko ranjencev se je zvrstilo, ker takrat niso vodili nobene evidence. Važna je bila samo

hitra zdravniška pomoč in intervencija, seveda v danih pogojih. Ranjenci so bili lažji in težji. Spomnil se je enega najtežjih ranjenih, doma iz Peračice (Franc Mlakar), ki se je te slovesnosti, odkritja spominske plošče tudi udeležil.

Povedal je tudi, da je že prvim dvem partizanom kot zdravnik pomagal 1. maja 1941, 14 dni po okupaciji, ko sta ušla s prvomajske proslave pri delu v tunelu v Otočah. Kot je povedal, so se Nemci tisti čas bahali, da so prišli v naše kraje za tisoč let, vendar jim je koledar hitro potekel.

Dr. Debevc je slovesno odkril spominsko ploščo, ki bo bodočim rodovom govorila o trpljenju našega ljudstva, trpljenju ranjenih partizanov v času NOB.

Spominsko ploščo so izročili v varstvo ZB Begunje. Pionirji in pionirke pa so na zaključku izvedli lep kulturni program.

Takoj po tej slovesnosti se je reka obiskovalcev preusmerila k odkritju drugega obeležja na mestu, kjer je bil štab odreda na Ledeni trati. Spotoma pa so se malo okrepčali v gostišču v Dragi.

NA »LEDENI TRATI«

Na mestu, kjer je imel štab Kokrškega odreda svoj sedež, je v tistih letih bila prijetna ravnica v strmih pogozdenih pobočjih na Ledeni trati. Zdaj pa je ta ravnica poraščena z mladimi, nekaj metrov visokimi smrekami, okolica pa je izsekana v frato. Le pristopna pot je ostala taka, kot je bila tiste čase.

Tudi tu se nas je zbralo lepo število obiskovalcev na proslavi. Navzočim, predvsem mladini, je spregovoril komandant Kokrškega odreda polkovnik Stane Prezelj. Obeležil je delovanje odreda tja do Jesenic, Podkorena, Ljubelja in Jezerskega, prehodov od koder je imel okupator edine stike z zaledjem. Področje delovanja odreda je segalo nadalje do Kamnika in v dolini do reke Save. Tu v štabu so zasledovali premike okupatorjev in njihovih pomagačev, bele garde in načrtovali akcije partizanov.

Ko je odred dobil novo orožje iz Stajerske, je postal zelo aktiven in učinkovit v vojaškem smislu, utrjeval pa je tudi politično zavest in delovanje na terenu v odborih OF in gospodarskih odborih in z mladino, ki je bila zelo aktivna predvsem pri obveščevalnem delu.

Štab je imel sedež na Ledeni trati nekaj mesecev v letu 1944, na prezimovanje pa se je preselil na Putehof. Spomladi leta 1945 pa se je zopet vrnil v Drago, nasproti bolnice B-777. Od tam je vodil zaključne borbe za osvoboditev Begunj 2. maja 1945, 4. maja pa so bile Begunje že osvobodjene. Od 4. na 5. maj 1945 se je odred že boril na Koroškem pod jugoslovansko zastavo, ki jo je odredu poklonila mladina iz Lesc.

Stane Prezelj je ob odkritju spominske plošče povedal, naj bodo ta obeležja živ spomenik mladini na tiste najtežje čase slovenskega naroda, da s tem zgodovina borbe za svobodo ne bo pozabljena. Predal je spominsko ploščo v varstvo ZB Begunje, šolska mladina pa je dopolnila proslavo z lepimi recitacijami in deklamacijami, harmonikaš Tonček pa je s svojo harmoniko odigral nekaj partizanskih, kot tedaj, ko je bil še partizan.

Udeleženci so bili z dnevom zadovoljni, nekateri so za tem pohiteli še v Završnico.

S tem odkritjem obeležij so navzoči dali svoj zgodovinski pečat dogodkom tedanjega časa.

K. S.

Rekli so ...

Zgled je šola za človeštvo, samo pri njem se bo učilo.

BURKE

Zgled je zmeraj bolj učinkovit kot pravilo.

JOHNSON

Zgled popravlja mnogo bolje kot graja.

VOLTAIRE

Zlato se preizkuša v ognju, močni ljudje v nesreči.

SENEKA

Ni dobro biti nesrečen, dobro pa je, če smo bili nesrečni.

CHEVALIER DE MERE

Je le ena morala, kakor je le ena geometrija: ti besedi nimata množine.

RIVAROL

Morala je hčerka pravice in vesti; to je univerzalna religija.

RIVAROL

Ne moremo biti pravični, če nismo človečni.

VAUVENARGUES

Pravica je resnica v akciji.

J. JOUBERT

Ljubezen do pravice je za večino ljudi zgolj strah pred tem, da ne bi trpeli krivice.

LA ROCHEFOUCAULD

Dober prijatelj je boljši kot denar.

SLOVENSKI PREGOVOR

Ne čakaj, da prijatelji storijo tisto, kar bi lahko sam.

GELLIUS

Prijateljstvo nam je bolj potrebno od vode in ognja.

CICERON

Ali smo z obiski kupcev pri nas dosegli namen?

V Smučini smo bralce sproti obveščali o tem, da smo v Elanu v tem letu šli v razširjeno prakso strokovno-propagandnih akcij, ki smo jih pričeli v preteklem letu.

Po proučevanju smo ocenili, da je za Elan mnogo učinkovitejša reklama spoznavanje naše tovarne, pogojev dela, naših artiklov in proizvodnega procesa, kot pa enostavno oglaševanje v tujih časopisih, kar pa je oboje približno enako drago. Na vsak obisk smo se dobro pripravili z vnaprej določenim in potem točno izpeljanim programom. Ob dobri organizaciji smo poleg propagandnega učinka dosegli še dvoje:

Strokovni posvet, ki je kupcem dal izčrpno informacijo o izdelkih in tovarni, nam pa poduk, kako naši kupci mislijo, o čem razmišljajo in kaj smatrajo za problematično.

Drugi učinek pa je bil splošni, ko smo uspeli predstaviti našo domovino v ožjem in širšem smislu, našo družbenopolitično ureditev, kar nam sicer ne bi v nobenem primeru uspelo.

Na kratko naj ponovimo, da so v letošnjem letu bile pri nas naslednje skupine, sestavljene iz predstavnikov naših največjih kupcev z našim zastopnikom na čelu, iz naslednjih držav:

30 kupcev iz ZRN od 7. do 10. 2. 1977

36 kupcev iz ZDA in Kanade od 14. do 20. 2. 1977

30 kupcev iz Norveške od 5. do 7. 3. 1977

Kakšen vtis so imeli naši gostje deloma izhaja iz njihovih zahvalnih pisem, ki smo jih dobili, vendar je že omenjeno splošno jugoslovansko poslanstvo Elana v tem primeru mnogo pomembnejše in dobro razvidno iz raznih člankov, v katerih kdo izmed udeležencev prispeva svoje vtise v kakšni reviji, časopisu in tako naprej v lastni deželi.

Kot primer za to navajamo nekaj izvečkov in najkrajši članek iz revije SPORT, uradnega časopisa norveških trgovcev. Dobesedni prevod članka potrjuje našo osnovno zamisel, da s takšnimi obiski v zadostni meri dosežemo trojni cilj, ki smo ga pri tem zasledovali.

V reviji EUROSPORT so izrazili svoje vtise iz obiska pri nas nemški trgovci. Ameriški in kanadski trgovci pa so opisali svoje vtise v njihovem časopisu ELAN-SKI, ki ga izdaja firma MONARK v ZDA.

Dolfe VOJSK

Sport, št. 4 — 1977 Norveški trgovci na obisku v Elanu

Nedavno se je trideset norveških trgovcev vrnilo z zelo uspelega obiska v tovarni smučí Elan v Jugoslaviji.

Kot je znano, je Elan dosegel markanten — da ne rečemo eksploziven — napredek na vseh svetovnih tržiščih smučí. Ne nazadnje je ta napredek očitno tudi na Norveškem in norveški uvoznik, firma Mosen Sport A/S, je ugotovil, da je pomembno, da svojim trgovcem zagotovi kar najboljšo osnovo za nadaljnjo prodajo.

V ta namen so med drugim organizirali delovni obisk, kjer so lah-

ko prvič videli, kako se smučí izdelujejo in razen tega iz prve roke zvedeli za tehnične podrobnosti in se poučili o prodajnih metodah in tržni filozofiji v širšem pomenu, ki jo uporablja Elan.

Kako je mogel doseči svoj sedanjí vodilni položaj?

Ključne besede zanj se glasijo: stara smučarska tradicija, visoka tehnična strokovnost, združena z intenzivnim delom in tveganjem, kvalitetni proizvodi in zmagovalec v tekmovanju za svetovni pokal.

Jugoslovani so ljudstvo, ki je bilo v teku časa hudo preizkušeno. Ni potrebno, da bi posegli nazaj do velikih opustošenj, ki so jim jih prizadeli Turki in Obri, ampak moramo pomisliti le na velikansko trpljenje, ki ga je to ljudstvo prestalo med Hitlerjevo okupacijo v letih 1941—1945. Borbeni Jugoslovani, ki ljubijo svobodo, so se spontano dvignili v boj proti svojemu zatiralcu in so dejansko uspeli, da so v skoraj regularnem vojevanju vezali znaten del nemške vojske.

Izgube pa so bile strahovite. Desetina prebivalstva, več kot 1.700.000 ljudi, je padlo v boju in materialne izgube so znašale 60% narodnega premoženja. Zraven pa sodi še telesno in duševno trpljenje, ki ga ni mogoče izmeriti. Če ne upoštevamo preganjanja Židov v tedanjí Nemčiji, je Jugoslavija nedvomno tista dežela, kjer je nacistični teror dosegel svoj višek.

Kdor doživi tako ravnanje, ostane za vselej oslabele ali pa gre iz boja utrjen naprej. To zadnje velja za Jugoslovane. Z navdušenjem in trdim delom jim je uspelo, da so z navidezno brezupnega izhodišča svojo deželo pripeljali na isto raven s t. i. bogatimi zahodnimi deželami. Na posameznih področjih, kot npr. v proizvodnji smučí, pa jim je uspelo celo, da so zahod prehiteli.

Elan je danes ena največjih tovarni smučí na svetu. Ne obvladuje samo domačega tržišča, ampak izvažata smučí skoraj v vse dežele sveta, kjer se ukvarjajo s smučarskim športom. Med največje tuje odjemalce sodijo ZDA, Francija, Italija, Švedska in Japonska. Tudi Norveška je zdaj na tem, da postane precejšen odjemalec.

Uspeh pa vodi tudi do problemov. Eden med njimi je, da prodaja daleč presega proizvodne zmogljivosti. Kljub razširjanju in delu v izmenah ne morejo zadovoljiti povpraševanja.

Danes je stanje tako, da podjetje za sezono 1977/78 ne more sprejeti niti enega novega naročila in največji uvozniki, norveški med drugim, so svoj delež že vse vprek prodali svojim trgovcem na drobno.

Za sezono 1978/79 pa bo dokončana popolnoma nova tovarna, tako da jim bo takrat najbrž uspelo bolje iti v korak s povpraševanjem.

Podjetje Elan leži na fantastičnem kraju, v višavju v Sloveniji, severozahodnem delu Jugoslavije, prav na avstrijski meji. Proti severu leži mogočno gorovje Karavanke (2500 m), na zahodu, proti Italiji pa Julijske Alpe (2800 m). Ko smo v začetku marca prišli tja, je bila že povsem pomlad; spodaj v ravnici je sneg že izginil in drevje je zelenelo, toda gore so risale na jasnem, modrem nebu pokrite s snegom. Sem prihajajo smučarji od blizu in daleč, da bi se v sijajnem okolju ukvarjali s športom. Tu, prav nad izvirom reke Save, ležijo med dru-

Studentje iz helsinške univerze — lesne stroke, so bili zadovoljni

Delavci iz »LIK« Kočevje — Podsrede, naši kooperanti, pri »preverjanju« Elana

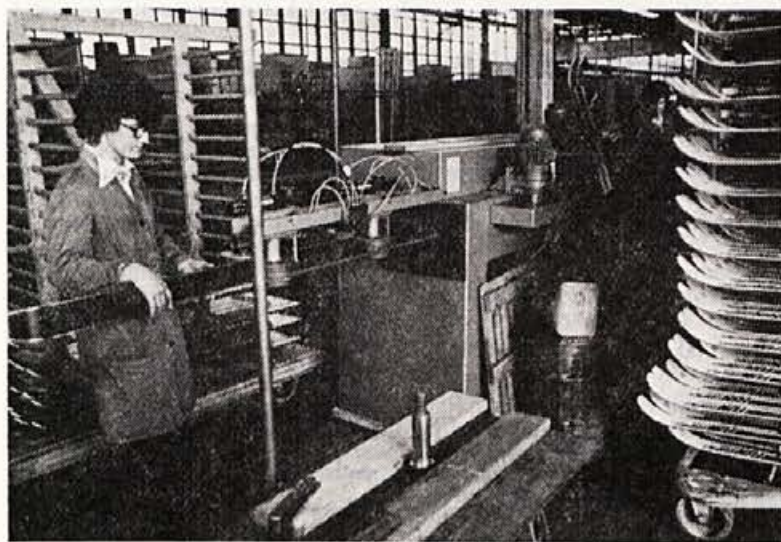
Nagrajenci Ljubljanske banke — varčevalci iz Nove Gorice na obisku

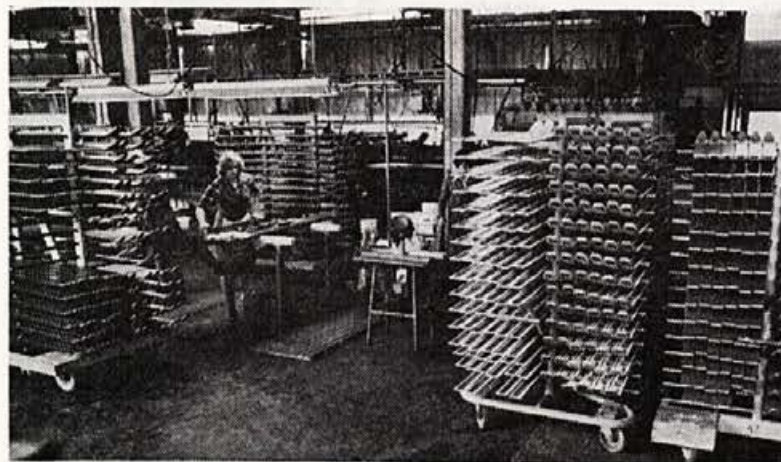
Studentje VŠTK iz Splita so bili navduse navdušeni

Pridne ženske roke pri delu

Finisiranje smuči je zahtevno in natančno delo

Se zadnji pregled pred zaviljanjem smuči za skladišče

Tudi rezkalci so aktivni. V sredi Alojz Novak — 30 let v Elanu

gim znamenite planiške skakalnice, o katerih smo slišali že v zlatih časih bratov Ruud (ah, kako dolgo je že od tega!).

Tu ležijo štiri skakalnice druga za drugo: 40 m, 80 m, 120 m in 180 m, tako da je mogoče skakanje za vsak okus. Par naših starih elitnih skakalcev, z Arnfimm Kalrstadom na čelu, ki so splezali čisto na vrh največje skakalnice, je bilo sploh srečnih, da niso imeli smučī s seboj! Spoznali smo lepo deželo,

ki ni brez podobnosti z Norveško, zelo gostoljubno in zelo delavno ljudstvo in ne nazadnje: sposobne in simpatične sodelavce v Elanu. Veliko so nas naučili; smo pa toliko neskrumni, da mislimo, da smo jih tudi mi nekaj malega naučili. Kot zastopniki ljudstva, ki se je rodilo s smučmi na nogah, vemo, kako se morajo smučī izdelovati. (Prej smo tudi vedeli, kako jih je treba uporabljati, ampak od tega je zdaj že nekaj let.)

Vzgoja in izobraževanje samoupravljalcev

V vseh naših osnovnih družbenih dokumentih je samoupravljalcev povsod natančno pojmovan kot svobodni človek, ki enakopravno in skupaj z drugimi načrtuje in uresničuje vso materialno in duhovno produkcijo lastne skupnosti. Če dodamo k tej velikanski odgovornosti še značilnosti današnje dobe, pogoje znanstveno-tehnične revolucije, ko znanost postaja temeljna produktivna sila, potem moramo biti iskreni in povedati še to, da samoupravljalci brez dvoma tolikšnim zahtevam ne bodo kos, če sami ne bodo poskrbeli za svoj razvoj, svojo izobrazbo in razgledanost. Prav zato tudi vedno poudarjamo, da resnična in polna udeležba v samoupravljanju zahteva ustrezno oblikovano osebnost. Vemo pa tudi, da s samoupravljanjem in sodobno produkcijo nastajajo objektivni pogoji za resnično vsestranski razvoj posameznika, in za sprostitev njegovih ustvarjalnih sposobnosti — to pa je tisto, kar vsakega človeka uresničuje in osrečuje. Kadar namreč človek sam odloča o svojem delu, govorimo o njegovi spontani aktivnosti (sponte sua — po svoji volji).

Kako enostavno in razumljivo je to zapisano v navedenem dokumentu! »... Premalo uveljavljen način in nerazvita vsebina reševanja skupnih zadev v svobodni menjava dela je zlasti izraz še vedno neutrenjenega spoznanja in nedoslednega upoštevanja pomena in prispevka družbenih dejavnosti k rezultatom dela in gospodarjenja v materialni proizvodnji oziroma in še posebej vzgoje in izobraževanja kot kvalitativnega dejavnika razvoja in pomembnega produktivskega faktorja za ustvarjanje in pridobivanje dohodka v organizacijah združenega dela. Boj za večjo produktivnost in dohodek mora postati hkrati boj za potrebno znanje in usposobljenost za opravljanje dela.«

Kar želimo s tem povedati, je namreč to, da samoupravna družba rešuje delavca med drugim tudi že s tem, da ga nenehno naravnava na lastno aktivnost za osebni razvoj. To je v bistvu osveščanje vseh, da je uveljavljanje te koncepcije pogoj tudi za razvoj cele družbe. In to spet lahko poimenujemo z drugimi besedami, da samoupravljanje vrača človeku vse kar mu je krivična družba odtujila. Vrača mu dostojanstvo in varuje njegovo osebnost pred razdiralnimi vplivi po srednjega rezultata enoličnega dela, ker je delavec v združenem delu dejanski gospodar nad sredstvi za delo in načrtovalec produkcije, njen organizator, odloča o rezultatih dela in njihovi delitvi, odloča o produkciji itd. S tem je naš delavec rešen prisile in nekritične aktivnosti kot izvrševalec tujih odločitev in ukazov, toda — naloženo mu je težavnejše življenje, težavnejše v smislu odgovornosti ne samo za lasten razvoj, marveč za razvoj skupnosti, ki ji pripada, in za odnose v njej; naloženo mu je, da si sam organizira boljše in lepše, v dobesednem pomenu bolj človeško življenje — seveda pogojno: tudi z vzgojo in izobraževanjem, s samovzgojo in samoizobraževanjem.

Z vsa našo samoupravno koncepcijo o izobraževanju se presenetljivo ujema spoznanje, ki ga je Marx zapisal v pripombah k svoji disertaciji: »Komur ni več v veselje, da bi iz tega, kar premore, zgradil ves svet, da bi bil stvarnik sveta, pač pa le do tega, da bi kar naprej blodil okoli tak, kakršen je, nad tem je duh izrekel svoje prekletstvo.« Podoba je taka, ko da je Marx že kot 26-letni mladenič imel pred očmi resnično vsestransko razvito osebnost — samoupravljalca, kakršnega si mi danes dejansko tudi predstavljamo.

Sektor RS ZSS za obveščanje politično propagando — JR

Informiranje v službi kakovosti

iz članka:

»Kakovost in informiranje, motivacija in stimulacija«

V obširni študiji pod gornjim naslovom se je služba kakovosti na več mestih dotaknila tudi informiranja, oz. njegove vloge v njihovi stroki. Iz vsega kar bomo brali v izvirnih nadaljevanjih, je še kako važna vloga dobrega obveščanja na tem in prav gotovo tudi na vseh drugih področjih našega združenega dela. Zato pričakujemo, da bo ta prispevek vzbudil tudi druge službe k polemiki o informiranju. Na ta način bomo tudi samo službo informiranja pripeljali na tisto pot, ki je tudi začrtana.

Izvelec:

Predlog za akcijo, ki bi izboljšala informiranje o kakovosti ter moti-

vizacijo oziroma materialno stimulacijo za doseganje boljše kakovosti, bi bil naslednji:

V podjetju je treba ustvariti »duh kakovosti« — te akcije pa se logično ne da sprostiti preko noči. Akcije tudi ne more speljati en človek ali služba, nosilec mora biti več. Koordinator je lahko ena služba ali posameznik.

Za prvo fazo akcije dajem nekaj predlogov, o katerih bi bilo treba razmisliti.

Na področju informiranja o kakovosti izboljšati stanje pri delavcih in delovodjih.

V vsaki številki glasila »Naša smučina« objaviti v naslednjih nekaj mesecih vsaj po en članek v zvezi s kakovostjo. Napisani morajo biti tako, da jih lahko vsak razume. Zaželeno bi bilo, da avtorji

(Nadaljevanje na 6. strani)

Informiranje v službi kakovosti

Nadaljevanje s 5. strani)

člankov niso samo iz službe kakovosti. Teme so lahko različne, npr.: Tržišče in kakovost, Cena in kakovost, Stroški kakovosti, Stimulacija kakovosti itd.

Problem pri pisanju člankov je samo kakšni dejanski podatki o kvaliteti se lahko uporabijo.

Na splošno mislim, da so delovodje tudi premalo obveščeni o situaciji na tržišču, kakovostnih zahtevah, pripombah naših kupecev na račun kakovosti, o tem kje se Elan nahaja glede kakovosti in podobno. To področje bi v obliki predavanja morali obdelati predstavniki PS. Enako velja tudi za področje razvoja (kaj je kakovosten izdelek s stališča inštituta, kaj so funkcionalne napake, kaj vpliva na slabo kvaliteto izdelka v uporabi, naše izkušnje v tekmovalnem športu, kakovost konkurence, naši plani in podobno), kar naj bi obdelal IE.

V podjetju imamo organizirane delovne skupine, vendar imajo te zelo ozko področje delovanja. Potrebno bi bilo, da delovne skupne vsaj takrat, ko pride do poslabšanja kvalitete, javno razpravljajo o tem, kaj so vzroki in kako bi jih lahko odpravili. Sklicatelj bi moral biti delovodja, sestanek bi bil brez prisotnosti tehnologa, kontrole in vodstva dejavnosti. To navajam iz praktičnih razlogov in sicer:

1. beseda delovodja več velja, kot vsa prepričevanja ostalih navedenih.

2. če so prisotni še ostali, se diskusija spreobrne v čisto napačno smer medsebojnega obtoževanja oz. očitkov.

Dodatno izobražen delovodja bi moral znati voditi sestanek ter o njem podati določeno poročilo s predlogom ukrepov.

Smatram, da bi bilo treba uzakoniti, da mora delovodja sam sklicati delovno skupino, v kolikor se kvaliteta dela v delavnici poslabša. Za sestanek je tudi dovolj časa, ker večina delavcev preneha z delom 30—45 minut pred 14., oziroma 22. uro.

Dajem primer, kako so podobno problematiko rešili na Japonskem. Primer se seveda ne da prenesti direktno v naše pogoje — zanimiv je pa zato, ker se iz njega vidi, da so v tej tehnično visoko razviti deželi že zdavnaj dojel:

a) pomen izobraževanja vodilnih delavcev

b) pomen vpliva neposrednega proizvajalca na kvaliteto oz. njegove vloge pri reševanju problemov slabe kvalitete.

Informiranje delavcev o doseženi kvaliteti je treba izboljšati, vendar je prej potrebno doseči pri ljudeh zainteresiranost, oz. določeno znanje o tem, kako se »berejo« podatki o kvaliteti. Delavci so zainteresirani za podatke, v kolikor je od njih odvisen njihov OD in v kolikor so podatki razumljivo prikazani. Dober primer za to je grafikon v lakirnici smuči, kateri ima za meje vpisane denarne nagrade in ne procent dovoljene slabe kvalitete.

Na sestanku dne 21. 3. 1977 je bila omenjena možnost propagiranja in opozarjanja delavcev na kvaliteto preko plakata, parol itd. Mislim, da v sedanji fazi, preden se ne spremeni način gledanja na kvaliteto oz. preden delavec ne doseže določenega znanja o tem področju (preko Smučine, delovodje itd.), ne bi imelo nobenega efekta.

K. M.

Smučarski klub »Branik« — Elanu

Smučarska šola Pohorje se zahvaljuje tovarni »ELAN« za sodelovanje v pretekli sezoni.

Z Vašimi smučmi, ki ste nam jih dali v testiranje, ste nam veliko pripomogli pri uresničevanju naših načrtov. V sezoni 1976—1977 smo se s tečaji smučarske šole pripomogli 1300 pri začetnem ali nadaljevalnem tečaju smučanja.

Vaša propagandna sredstva so popestrila naš razstavljeni prostor pri organiziranju treh sejmov rabljene smučarske opreme, kjer smo propagirali Vašo smučarsko opremo. Prav tako nam je bil v pomoč Vaš propagandni material za realizacijo otroškega vrta na snegu, ki je dosegel velik odziv in nismo pričakovali tako množičnega obiska malčkov na snegu. Otroški vrt na snegu je pri nas še novost in si tega brez ustreznega materiala ne moremo zamišljati in realizirati. Z Vašimi materiali za izvedbo tekmovanj (startne številke, zastavice itd.) smo izvedli veliko število tekmovanj, med katerimi omenjamo državno prvenstvo novinarjev v veleslalomu, ki je doseglo izreden uspeh ter sindikalno prvenstvo Maribora.

S tem pismom se Vam zahvaljujemo za vso Vašo pomoč in sodelovanje z željo, da bi še naprej tako uspešno sodelovali kot do sedaj.

Lep pozdrav!

Smučarska šola Pohorje

Rekreacijski center v Begunjah

Begunje so že dolgo časa poznane kot izletniški kraj. Poleg rojstne hiše bratov Avsenik je v samih Begunjah in okolici cel kup zanimivih točk (Sv. Peter, Grad Kamen, Draga, grobišče talcev, muzej ipd.).

V zadnjem času sta se v Begunjah pojavili tudi novosti, ki približata predvsem otroke.

Prva taka novost je pred staro šolo.

V prvotni fazi je bila zelo skromno opremljena, tako da ni bilo pravega učinka. Tovarna Elan je namreč tam že predčasno postavila v reklamne namene gugalnico in plezalne drogove. Vse to pa je bilo preskromno, zato tudi pravega učinka ni bilo. Naprava sama pa je zaživela šele z dodatno opremo, ki jo je kupilo TD Begunje. Tovarna Elan je tudi pri tem priskočila na pomoč tako, da je vsa zvirala od-

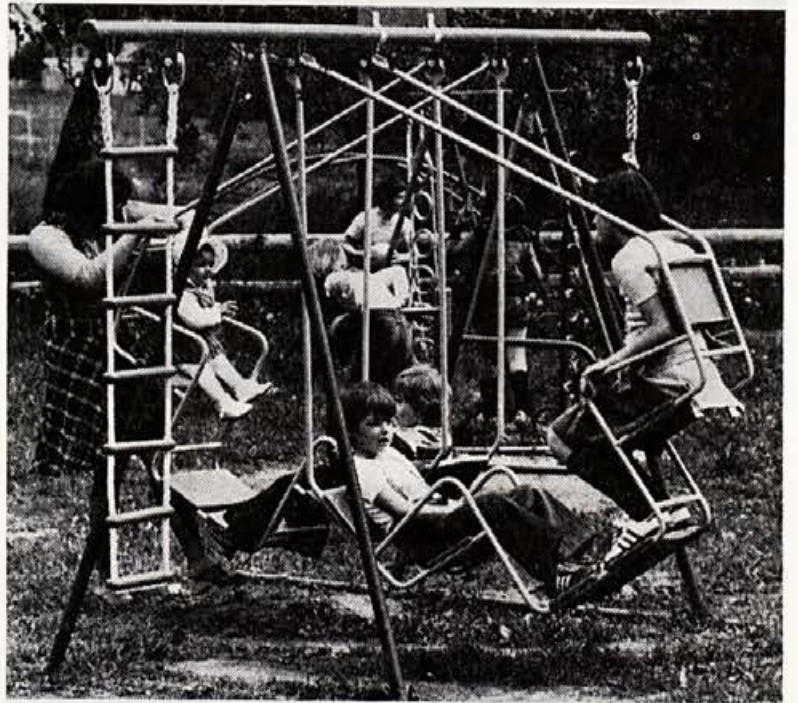
stopila po polovični ceni, medtem ko je IE nudil strokovno pomoč pri izboru in postavljanju opreme.

Drugi objekt podobne vrste je postavljen v rekreacijskem centru v Krpinu. Izbor opreme je tu še bolj raznovrsten glede na to, da je tu razstavljen prostor tovarne Elan. Opremo otroškega igrišča v Krpinu nudi tovarna Elan brezplačno.

Zvirala na obeh igriščih vzdržuje TD Begunje, medtem, ko za večja popravila poskrbi tovarna. Problem pa so odrasli, ki uporabljajo zvirala, zato je namestitev opozorilnih napisov nujno potrebna.

Z obeh omenjenih igrišč bi lahko dobili določene informacije tudi projektanti zviral in opreme igrišč. Očitno je namreč, da so določena zvirala polno zasedena, medtem ko za druge ni nobenega zanimanja.

V. M.

Elanovci zmagali na Jesenicah

V počastitev 40-letnice ustanovnega kongresa KPS, 40-letnice prihoda tov. Tita na čelo KPJ, 85-letnice rojstva tovariša Tita je Zvezarna Jesenice — TOZD Hladna valjarna Bela organizirala četverboj, kjer so sodelovale ekipe Univerzala, Elana, Ljudske milice in Hladne valjarne Bela. Četverboj bo odslej vsako leto. Ekipe so nastopile v na-

slednjih disciplinah: mali nogomet, odbojka, kegljanje (moški in ženske) in streljanje (moški in ženske). Na tem prvem turnirju so Elanovi športniki osvojili vsa prva mesta in tako za leto 1977 osvojili tudi oba prehodna pokala. Po tekmovanju je bil za nastopajoče v Mojstrani organiziran piknik.

Lado HEGEDIČ

Delovni nedelovni delovni čas

Cesto posamezni sodelavci naše delovne skupnosti postavljajo vprašanje, kako je z uvedbo drsečega delovnega časa. K pisanju tega članka nas je privedlo dejstvo, da mnogi delavci pravilno ne razumejo vseh elementov in podrobnosti drsečega delovnega časa. Razlika med sedanjim klasičnim delovnim časom, ki je najbolj pogost v vseh naših delovnih organizacijah, in med drsečim delovnim časom je ta: drseči delovni čas je sestavljen iz časa za prihod ob nastopu in iz časa za odhod z dela na koncu delovnega dne. To je tisti čas — drseči čas — o katerem delavec sam odloča in ni nujno, da je prisoten na delovnem mestu. Iz tega sledi, da čas prihoda in odhoda ni določen s časovno točko. Začetek dela ni predpisan z nekim trenutkom, temveč z daljšim časovnim intervalom. Znotraj tega časovnega intervala ima delavec pravico in dolžnost kadarkoli začeti z delom.

Skušajmo nanizati nekatere prednosti, ki jih prinaša drseči delovni čas:

— Zmanjša se odsotnost z dela, zlasti je manj enodnevnih bolniških izostankov; ti izostanki običajno niso zaradi kakšne klasične bolezni, temveč so rezultati nenaspanosti, težav z otroki v jutranjih urah in podobno.

— Osebni opravki, kot so obisk pri zdravniku in raznih ustanovah se lahko opravijo v obdobju drsečega časa.

— Odpravimo »prebujanje« na delovnem mestu, ker si pač lahko vsak delavec prilagodi začetek delovnega časa z ozirom na osebne potrebe in navade.

— Mnogo je delovnih mest, ki nimajo kontroliranega dela v okviru delavnika ali celo celega tedna. Nastopajo takomenovane konice in obdobja pomanjkanja dela. Pri sedanjem togem delovnem času pa obravnavamo človeka kot stroj, ki ima stalno in enakomerno obremenitev — naloge in obseg dela pa se s časom spreminjajo. To neharmonijo, ki zelo kvarno vpliva na kvaliteto opravljenih nalog, z lahkoto rešujemo z drsečim delovnim časom.

— Medsebojno komuniciranje se poveča, ker se morajo delavci bolj dogovarjati o načinu reševanja skupnih delovnih nalog. Povečuje se občutek samostojnosti.

— Sodelavci morajo med seboj spoznavati različna dela v okviru zaokrožene delovne naloge — spoznavanje dela od sodelavcev pa vodi do večjega spoštovanja v okviru delovne skupine.

— Nepričakovani dogodki v osebnem življenju, nepredvidene ovire na poti v službo so za večino delavcev prava mora, ki jih spremlja, ko jih vratarska služba zaznamuje v »črni knjigi«.

Občasni zamudniki so zaradi tega na delovnem mestu nezbrani, nervozni in poveča se nevarnost delovnih nezgod.

— Prosti delovni čas lahko vsak posameznik prilagaja ostalim članom družine, prijateljem ali posameznim društvenim potrebam. Ker se lahko izogibamo prometnim konicam ob prihodu in odhodu z dela se nam prosti čas še poveča.

Seveda pa drseči delovni čas prinaša tudi nekatere nevšečnosti:

— Nezadovoljstvo delavcev na tistih delovnih mestih, kjer uvedba drsečega delovnega časa ni mogoča.

— V lepem vremenu, zadnji dan delovnega tedna in dnevih pred prazniki običajno delavci vedno gredo z dela po preteku obveznega delovnega časa. Tako masovno zapuščenje delovnega mesta — ker je koncentrirano — ima lahko negativne posledice na specifičnih delovnih mestih.

— Marsikateri delavec ne zna uskladiti privatnega in delovnega ritma, zato delajo nekaj dni prekomerno, da nadoknadijo zamujeno ali pa si ustvarjajo fond rezervnih ur (običajno v sredini delovnega tedna). Raziskave so pokazale, da je prisotnost na delu, ki je daljša od 10 ur na dan lahko škodljiva.

Vsekakor je pred uvedbo drsečega delovnega časa z ozirom na zgoraj citirane prednosti in slabosti treba napraviti temeljito analizo vseh delovnih mest in ugotoviti njihovo primernost za uvedbo nove oblike delovnega časa.

Delovni čas naj postane resnično delovni, neobremenjen z razmišljanjem, kako opraviti privatni opravke med delovnim časom.

Po »ELKOM« št. 19

Martin DOVER

Elan opravlja tudi servis motorjev za čolne

Kaj je JULAN?

Dejavnost telovadnega orodja predstavlja nov izdelek

Na minulem sejmu tehnike v Beogradu, v okvir katerega je spadal tudi sejem gradbeništva, je dejavnost telovadnega orodja v poslovno tehničnem sodelovanju s kemično industrijo JUB Dol pri Ljubljani prvič predstavila novo prožno talno oblogo pod imenom JULAN.

Kaj je JULAN?

JULAN je sestavljen iz elastičnega tepla, iz delcev gume povezanih s poliuretanom in 2 mm debelega nanosa visokoelastičnega poliuretana, ki daje površini potrebno trdnost in odpornost. Namenjen je predvsem za tla v telovadnicah in večnamenskih športnih dvoranah.

ELAN NOVO **ELAN** NOVO **ELAN**

JULAN[®]

Prednosti prožne talne obloge JULAN v primerjavi z dosedaj najbolj uporabljenim parketom:

- varnost: nedrseča prožnost zmanjšuje nevarnost poškodb pri padcih in nudi prijeten občutek pri gibanju.
- toplota: zaradi slabe toplotne prevodnosti pod ni hladen.
- akustičnost: zmanjšuje prevajanje zvoka in izredno dobro duši hrup.
- odpornost: poliuretanski zgornji sloj nudi izredno odpornost proti obrabi. Površina je brez spojev, ravna in gladka, neobčutljiva na vodo, večino čistilnih sredstev in cigaretne ogorke.
- Higijenska: Površina ni porozna in se zato zelo enostavno čisti.
- Barve: Pod se lahko izdelava v poljubni barvi, standardno pa bo na razpolago v destih barvah.

Kvaliteto JULANA je preverjal Zavod za raziskavo materiala v Ljubljani.

S predstavljenim izdelkom dejavnost telovadnega orodja nadaljuje svoja prizadevanja s ciljem ponuditi kupcu celotno opremo, ki je danes potrebna v šolski telovadnici ali pa v večnamenskem športnem centru.

Plutar Alojz

Cigarete, alkohol, tablete ...

**TELESNA AKTIVNOST KREPI
TELO;
CIGARETE, ALKOHOL,
TABLETOMANIJA
NAŠI SOVRAZNIKI**

Telesno gibanje upočasnjuje staranje, so ugotovili na heidelberški univerzi. Telovadba in šport zavirata propadanje mišičevja. Telesna vaja ohranja prožnost. Redne vaje preprečujejo slabljenje pljuč in srca, izboljšujejo krvni obtok. Zaradi boljše prekrvavitve se telo ne utruja tako hitro. S telesno prožnostjo se ohranja tudi duševno kar starajočemu se človeku olajšuje sožitje z okolico, ki se ji tako lažje prilagaja.

Za nas vse pa velja Rousseaujevo pravilo: čim šibkejšje je telo, bolj ukazuje — čim krepkejšje je, bolj je poslušno! Zlati nauk! Če bi se ravnali po njem bi bilo po različnih lokalnih, bistrojih, točilnicah, kavarnah manj mladih ob črni kavi in konjaku s cigareto v ustih.

Med najhujše strupe spada nikotin. Poleg nikotina vsebuje cigaretini dim okoli sto kemijskih sestavin: CO, amoniak, aldehide, fenole in nekatere druge substance, ki povzročajo raka. Glavna sestavina pa je nikotin. Smrtonosna količina je okoli 50 mg, 1 cigareta pa ga vsebuje 1–3 mg. V telo ga pride le manjši del. Vse je odvisno od okoliščin, npr. od načina kajenja. Čim hitreje in globlje se povleče dim, več nikotina bo prišlo v telo. Nikotin ima celo vrsto negativnih vplivov na or-

ganizem. Na krvotok: poviša se krvni pritisk. Bolezni srčnih krvnih žil se zaradi delovanja nikotina razvijajo v angino pectoris ali celo v srčni infarkt. Kajenje je lahko vzrok težkim motnjam v krvotoku spodnjih udov, kar se pri nekadilcih redkeje javlja. Delovanje nikotina na želodec. Mnogi kadilci so navajeni, da prižgo cigareto neposredno po jedi. Nikotin povzroča hitrejšo prebavo s tem, da izzove večje izločanje želodčne kisline. Kajenje zmanjšuje tek, vendar to ne pomeni, da bi se lahko uporabljal kot sredstvo za hujšanje. Pri starostnih kadilcih nikotin draži sluznico dihalnih organov. Razvije se kronični bronhitis s povečanim izločanjem sluzi.

Alkoholizem: ta tipični pojav modernega življenja predstavlja po vsem svetu največji socialno-medicinski problem. Kot posledica stalnega pretiranega uživanja alkohola se med drugim pokaže v postopni spremembi karakterja, zmanjšanju inteligence, telesno propadanje, razširjeno srce, na prvem mestu pa okvara jeter.

Tabletomanija: za alkoholizmom je zasvojenost s tabletami glavni socialno medicinski problem današnjih dni. Stevilo narašča predvsem med ženami in mladino. Velik procent zaposlenih žena, predvsem tiste, ki so same neprestano išče sredstva za oblačenje bolečin. V večini primerov se uživajo ta zdravila pri boleznih, kjer je treba iskati zvezo med duševnim in telesnim zdravjem. Zakonske težave, nezado-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Cigarete, alkohol, tablete...

(Nadaljevanje s 7. strani)

voljene potrebe po priznanju, uveljavitvi ali preveliko obremenjevanje zaposlene žene, vse to se izraža v duševni napetosti ali bolečinah v glavi, hrbtu, ramenih, križu, krči v želodcu. Da se rešijo bolečin, prično jemati zdravila, povsem nekontrolirano. Zgodi se, da se človek prvič sreča z narkotiki po zdravniških navodilih. Pri hudih bolečinah ali pri nespečnosti le-ta običajno predpiše preparate opija ali sredstvo za spanje za kratek čas in v takih dozah, ki ne morejo privedi do razvade. Ker pa vzbujajo

prijetne občutke, se v stiski človek vedno znova zateka k lažnemu olajšanju. Organizem se počasi navadi, ena tableta več ne zadostuje, potrebno bo vzeti dve ali celo tri. Nekatere tablete ob kozarčku alkohola delujejo še posebno močno.

Starši naj bi kot dobri vzgojitelji naše mladine predvsem dajali sami dober vzgled in se morda zavestno odrekli cigaret, pretiranemu uživanju alkoholnih pijač in jim privzgjajali ljubezen do narave in vsakdanje zdrave telesne aktivnosti.

Tea Anderle

Obisk strokovnjakov iz Finske — zahvala

Pred dnevi so nas obiskali učitelji in študentje gozdarstva iz Helsinkov (Finska). Prikazali smo jim gozdarsko najzanimivejše predele Slovenije in sicer alpski, kraški in nižinski svet. Poleg čisto gozdarskih stvari smo jim pokazali tudi finalizacijo gozdno-lesnih proizvodov v različnih predelih Slovenije. Hkrati smo jim skušali ob naši »maršruti« seznani tudi z različnimi turističnimi zanimivostmi. Med obiskom, zlasti pa ob odhodu, so izražali veliko zadovoljstvo nad pristrčnostjo sprejema in pripravljenostjo strokovnjakov, da jim prikažejo svoje dosežke. Bili so presenečeni nad visoko stopnjo strokovnosti v gospodarjenju z gozdovi in sploh nad razvojem gozdarstva in lesne industrije pri nas. Zelo jih je očarala tudi naša pokrajina in različne turistične zanimivosti.

Zahvaljujemo se vodstvu podjetja ELAN, kakor tudi vsem posameznikom za pomoč in razlago pri ogledu vaše tovarne.

Prepričani smo, da tudi na ta način prispevamo k afirmaciji slovenskega gozdarstva in lesne industrije.

Pravica do otroškega dodatka

1.

260.— din prvi otrok;

360.— din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine v kateri živi manjši od 1.200.— din mesečno na družinskega člana;

2.

220.— din prvi otrok;

310.— din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine v kateri živi od 1.200.— do 1.400.— din mesečno na družinskega člana;

3.

170.— din prvi otrok;

230.— din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine v kateri otrok živi od 1.400.— do 1.900.— din mesečno na družinskega člana;

4.

130.— din prvi otrok;

180.— din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine v kateri živi otrok od 1.900.— do 2.200.— din mesečno na družinskega člana.

Prj ugotavljanju upravičenosti do otroškega dodatka se upošteva osebni dohodek iz delovnega razmerja in vsi drugi dohodki družine. Dohodek iz kmetijske dejavnosti se upošteva v štirinajstkratnem znesku katastrskega dohodka.

Za člane družine se štejejo še starši, če jih upravičenec preživlja, vendar njihov dohodek ne sme presegati 700.— din mesečno, dohodek iz kmetijske dejavnosti pa se upošteva v 7,7-kratnem znesku katastrskega dohodka.

Dohodek iz kmetijske dejavnosti se upošteva, kolikor upravičenec (občan) ne dokaže, da tega dohodka nima, če pride na člana družine več kakor 1.100.— din katastrskega dohodka letno.

Pavel KODER

Vesten in natančen pri odgovornem delu

Da, to so compact smučil

Elan občinski sindikalni prvak v šahu za leto 1977

Elanovi šahisti so v konkurenci 8 ekip osvojili letošnji naslov občinskega sindikalnega prvaka v šahu.

Vrstni red je bil naslednji:

1. Elan	61 točk
2. Veriga	51 točk
3. Kompas, Bled	27 točk
4. GG Bled	11 točk
5. Sukno	5 točk
6. Psihiatrična bolnica	4 točke
7. LIP Bled	3 točke
8. Toplice Bled	2 točki

Točke za ELAN so osvojili:

Dragan	16
Jerala	13
Vrečko	11
Langus	11
Resman A.	7
Blažič	1
Koselj	1
Resman F.	1

Maks Vrečko

Nevesport 1977/13

Okvirni koledar Svetovnega pokala 1977/78

MOŠKI

Datum	K r a j	Smuk	Slalom	Vesleslalom
7.—11. 12.	Val d'Iser (FRA)	×		×
13.—14. 12.	Madonna di Campigl. (ITA)		×	×
18. 12.	Val Gardena (ITA)	×		
22. 12.	Cortina d'Ampezzo (ITA)	×		
4. 1.	Oberstaufen (BRD)		×	
8.—9. 1.	Zwiesel (BRD)		×	×
14.—15. 1.	Wengen (SUI)	×	×	
16. 1.	Adelboden (SUI)			×
20.—22. 1.	Kitzbühel (AUT)	×	×	
11.—12. 2.	Megeve-Chamonix (FRA)	×	×	
5.—9. 3.	Heavenly Valley (USA)		×	×
10.—12. 3.	Aspen (USA)	×		×
19. 3.	Arosa (SUI)		×	×
		8	7	7

Za svetovni pokal v skupni uvrstitvi štejejo po trije najboljši rezultati v vsaki disciplini. Skupno tekmovalce torej lahko doseže maksimalno 225 točk. Za svetovne pokale v posamični disciplini šteje pet najboljših uvrstitev. Paralelni slalom šteje v svetovnem pokalu samo za ekipno uvrstitev.

Zenske imajo na sporedu en smuk manj kot moški.

ZENSKE

Datum	K r a j	Smuk	Slalom	Vesleslalom
7.—8. 12.	Val d'Iser (FRA)	×		×
11. 12.	Courmayeur (ITA)			×
14.—15. 12.	Bormio (ITA)	×	×	
20.—21. 12.	Saalbach (AUT)	×	×	
6.—7. 1.	Pfronten (BRD)	×		×
11.—12. 1.	Les Diablerets (FRA)	×		×
18.—19. 1.	Badgastein (AUT)	×	×	
22. 1.	Maribor (JUG)		×	
24. 1.	Berchtesgaden (BRD)		×	
6.—8. 2.	Chamonix — St. Gervais (FRA)		×	×
3.—5. 3.	Heavenly Valley (USA)		×	×
10.—12. 3.	Aspen (USA)	×		×
17.—19. 3.	Arosa (SUI)		×	×

WORLD SERIES (ženske in moški)

26.—27. 11.	Schladming	×		
29. 11.—2. 12.	(Francija, Italija)		×	×
3.—4. 12.	Montgenevre (ali Crans-Montano)		×	

SVETOVNO PRVENSTVO

25. 1.—5. 2. Garmisch-Partenkirchen — vse discipline

SCIARE,

1977/154—155

V svetovnem pokalu znamk smučil, ki ga podeljuje revija SCIARE, se je ELAN letos dobro uvrstil, saj je odnesel prvo mesto v moški konkurenci. V smuku so osvojile vrh lestvice seveda avstrijske firme, tokrat na čelu s Kästlejem. V vseh drugih razvrstitvah pa je zmagal Rossignol, ki ga vozi Lize Marie Morerod.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

IVANE FRAUTAR

se iskreno zahvaljujem sodelavcem SGI za obisk, podarjeni venec in izrečena sožalja ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Žalujoča hčerka
Minka Posavec z družino